

Monitoring izgradnje prioritetne dionice autoputa Bar-Boljare
(dionica Smokovac-Mateševo)
2019/2020.

RAD KOMISIJE ZA TEHNIČKI PREGLED RADOVA NA AUTOPUTU BAR - BOLJARE

Analiza postupanja državnih institucija

Studija je dio projekta „Aktivni građani za Crnu Goru – Ka vladavini prava i održivom razvoju Crne Gore koji finansira Evropska unija posredstvom Delegacije EU u Crnoj Gori, a implementira NVO Mreža za afirmaciju nevladinog sektora – MANS. Mišljenja i stavovi iznijeti u ovoj studiji ne mogu se ni na koji način smatrati donatora koji je finansijski podržao projekat.

Rad Komisije za tehnički pregled radova na izgradnji autoputa Bar – Boljare i ugrađivanje betona bez procjene kvaliteta

Pored Komisije za tehnički pregled radova na izgradnji autoputa, postoje još dvije – Državna komisija za reviziju tehničke dokumentacije i Državna komisija za reviziju idejnih projekata za dionice Mateševo – Andrijevica i Smokovac – Farmaci.

Komisija za reviziju tehničke dokumentacije dionice „Smokovac – Mateševo“ osnovana je u martu 2015. godine, broji 24 člana a za njihov rad u vidu revidiranja kompletne tehničke dokumentacije potrebne za izgradnju autoputa opredijeljeno je 0,35% ukupne ugovorene cijene radova, što čini iznos od 2.833.520,74 eura – obezbijeđenih iz kapitalnog budžeta Ministarstva saobraćaja i pomorstva.

Odluka o imenovanju Komisije za reviziju idejnih projekata za dionice Mateševo – Andrijevica i Smokovac – Farmaci stupila je na snagu u januaru 2019. godine. Komisija, koja broji 23 člana koji vrše revidiranje projekata dvije dionice autoputa koje će se naredne graditi, naplatiće ukupno 603.900 eura, što čini 11% ukupne cijene dva idejna projekta. Sredstva za njen rad takođe se obezbjeđuju se kapitalnog budžeta Ministarstva saobraćaja i pomorstva.

Rad obje komisije proglašen je poslovnom tajnom.

Državna komisija za tehnički pregled radova na izgradnji autoputa Bar – Boljare, dionica Smokovac – Mateševo, osnovana je u maju 2015. godine, po započinjanju radova na izgradnji prve dionice autoputa.¹ U njenom sastavu je 27 domaćih stručnjaka i predstavnika institucija, koji koordinisano vrše tehnički pregled radova izvedenih na autoputu. Aktom o osnivanju komisije propisano je da je njen rad poslovna tajna, i da nijedan njen član nema ovlaštenja da van iste saopštava bilo kakve podatke u vezi sa njenim radom i djelokrugom.²

Komisija, čiji rad se finansira iz budžeta, šalje periodične izvještaje Ministarstvu saobraćaja i pomorstva i Ministarstvu održivog razvoja i turizma, od kojih je MANS iste i tražio posredstvom Zakona o slobodnom pristupu informacijama, nastojeći da dođe do svih podataka u vezi sa devastacijom rijeke Tare radovima na izgradnji poddionice 4.4.1, čije se gradilište dobrim dijelom naslanja na Taru.³

Ipak, oba ministarstva odbila su zahtjeve, obrazlažući takvu odluku potrebom da se zaštiti „bezbjednost autoputa“, ali i činjenicom da je rad komisije proglašen „poslovnom tajnom“.⁴ Ipak, tražene izvještaje o pregledu radova na poddionici u blizini Tare, na kraju je dostavila Poslovna jedinica za upravljanje projektom izgradnje autoputa Bar – Boljare kompanije „Monteput“, koja je pod ingerencijom Ministarstva saobraćaja i pomorstva.⁵

Kada su u pitanju izvještaji, MANS se u svojoj analizi fokusirao na postupanje nadležne komisije prilikom kontrole radova na objektima čija izgradnja je imala poseban uticaj na rijeku Taru i oblast koja je pod posebnom UNESCO zaštitom. Na taj način, posebna pažnja posvećena je analizi izvještaja koji su u vezi sa radovima na izgradnji mostova Tara 1 i Tara 2, kao i petlje Mateševo. Analizirana su ukupno 54 izvještaja koja su nam dostavljena posredstvom Zakona o slobodnom pristupu informacijama.⁶

¹ Odluka o imenovanju Državne komisije za tehnički pregled radova na izgradnji autoputa Bar – Boljare, prioritetne dionice Smokovac – Uvac – Mateševo (Sl. list Crne Gore br. 30/15 i 44/17)

² Član 7 Odluke o imenovanju Državne komisije za tehnički pregled radova na izgradnji autoputa Bar – Boljare, prioritetne dionice Smokovac – Uvac – Mateševo (Sl. list Crne Gore br. 30/15 i 44/17)

³ Zahtjevi za slobodan pristup informacijama NVO MANS br. 125151 i 125280 od 31. oktobra 2018. godine

⁴ Rješenje MORT-a br. UPI 117/5-121/2 od 7. novembra 2018. godine

⁵ Zahtjev za slobodan pristup informacijama NVO MANS br. 125158 od 31. oktobra 2018. godine

⁶ Rješenje PJ za upravljanje projektom izgradnje autoputa Bar – Boljare br. 14843 od 3. decembra 2018. godine

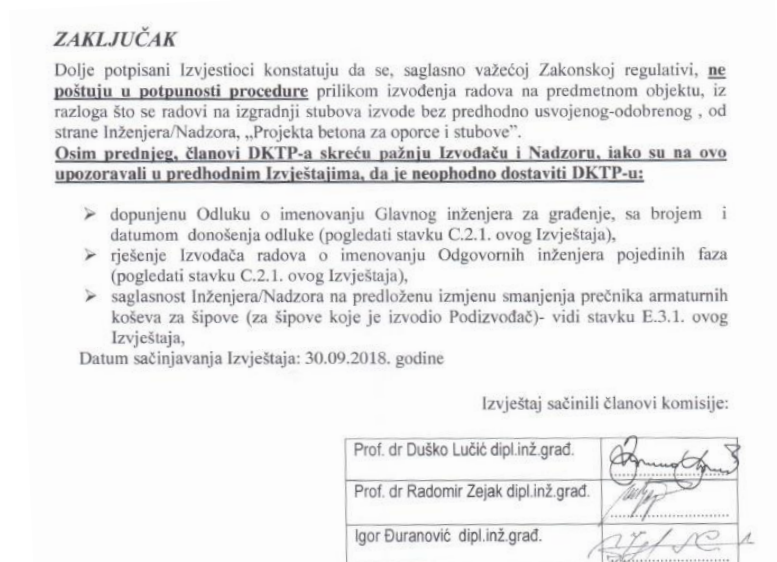
Izveštaji su pokazali da radove na izgradnji poddionice 4.4.1 dominantno izvodi „China Road and Bridge Corporation“ (CRBC), dok je 2018. godine, otkad isti datiraju, tamo još uvijek bila angažovana i kompanija „Skladgradnja“ Split iz Hrvatske, koja je u međuvremenu izašla iz posla, a CRBC preuzeo njene poslove. Većina analiziranih nalaza sadržala je konstatacije komisije o određenim nedostacima i nepoštovanju preporuka donijetih u prethodnim izvještajima a u vezi sa procedurama na izgradnji mostova Tara 1 i Tara 2, kao i petlje Mateševo, a u svega nekoliko izvještaja komisija je konstatovala da se radovi izvode u potpunosti u skladu sa procedurom.

Ključne zamjerke Komisije za tehnički pregled radova bile su:

- nisu prikazani projekti ugrađenog betona i armature
- ne prezentuju se rezultati tekućih ispitivanja ugrađenih materijala
- ispitivanja materijala nisu dala zadovoljavajuće rezultate; naloženo ponovno sabijanje
- nisu prezentovana rješenja o odabiru glavnog inženjera
- nisu prezentovana rješenja o odabiru inženjera za pojedinačne faze
- geološke izvještaje ne potpisuje imenovano lice za tu fazu projekta.⁷

Najkrupnije otkriće bilo je da je u septembru 2018. godine komisija zaključila da “Projekat betona i metodologija izvođenja za izgradnju i stubova mosta Tara 2 nije zvanično usvojen – odobren od strane inženjera/nadzora, iako su radovi na izgradnji stubova u toku.”⁸ Suštinski, to znači da je CRBC izvodio radove na izgradnji mostova koristeći beton za koji nisu posjedovali adekvatnu procjenu kvaliteta, što je i rezultiralo istraživačkom pričom MANS-a, objavljenom u aprilu 2019. godine.⁹

Fotografija br. 1: Dio jednog od izvještaja u kom DKPR konstatuje da se ne poštuju građevinske procedure

⁷ Izvještaj Komisije za tehnički pregled radova br. iz/03-334/18 od 3. maja 2018. godine, Izvještaji Državne komisije za tehnički pregled radova br. iz/03-939/18 od 4. septembra 2018. godine (sa obilaska od 7. avgusta 2018. godine), izvještaj DKPR br. iz/03-1370/18 od 16. novembra 2018. godine (sa obilaska od 9. novembra 2018. godine)

⁸ Izvještaj Komisije za tehnički pregled radova br. iz/03-1163/18 od 8. oktobra 2018. godine (odnosi se na obilazak od dana 29. septembra iste godine)

⁹ Pogledati na: <http://www.mans.co.me/crbc-u-mostove-na-auto-putu-ugraduje-beton-bez-procjene-kvaliteta/>

Prema pravilniku Ministarstva održivog razvoja i turizma Crne Gore, projekat betonske konstrukcije čini sastavni dio glavnog projekta objekta. On sadrži tehnički opis, proračun nosivosti i upotrebljivosti betonske konstrukcije, kao i program kontrole i osiguranja kvaliteta. Pravilnik takođe definiše da podaci o porijeklu proizvoda / materijala moraju biti prisutni na gradilištu.¹⁰

Za rad Državne komisije za tehnički pregled radova na izgradnji autoputa Bar – Boljare opredijeljeno je 0,35% ukupne ugovorene cijene na izgradnji autoputa, odnosno 2.833.520,74 eura.¹¹ Sa druge strane, nije poznato da li je i ako jeste, u kojoj mjeri odgovorio CRBC zbog opisanih propusta u izvođenju građevinskih radova, koji su se očigledno ponavljali u toku cijele 2018. godine.

Zbog produžetka roka za završetak radova za septembar 2020. godine, što će izazvati povećan obim radova, na sjednici Vlade od 13. februara 2020. godine Komisiji za tehnički pregled radova na izgradnji autoputa opredijeljeno je dodatnih 720.000 eura, zbog čega će rad Komisije za sada biti plaćen u iznosu većem od 3.500.000 eura.¹²

¹⁰ Pravilnik o tehničkim zahtjevima za betonske konstrukcije (Službeni list Crne Gore br. 020/18 od 30.03.2018.)

¹¹ Član 10, stav 2 Odluke o imenovanju Državne komisije za tehnički pregled radova na izgradnji autoputa Bar-Boljare, prioritetne dionice Smokovac-Uvač-Mateševo (Sl.list Crne Gore br. 30/15 i 44/17)

¹² Zaključak Vlade Crne Gore o usvajanju Odluke o izmjenama odluke o imenovanju Državne komisije za tehnički pregled radova na izgradnji autoputa Bar – Boljare, prioritetna dionica Smokovac – Uvač – Mateševo, br. 07-524 od 13. februara 2020. godine. Tačan broj je 3.553.520,74 eura